

зумовлює пошук адекватних моделей їхнього розвитку та запровадження відповідних форм і способів організації діяльності як на національній, так й на світовій економічній арені. Одним з найперспективніших напрямів вирішення поставленої проблеми є реалізація моделі зовнішнього розвитку в форматі створення транснаціональних компаній за участю українських експортоорієнтованих підприємств.

В умовах обмеженості доступу до економічних та фінансових ресурсів, загострення конкурентної боротьби та повільної «вичерпаності» внутрішніх можливостей досягнення стратегічних цілей, компанії все частіше використовують форми та методи зовнішнього розвитку, серед яких найпоширенішими залишаються операції злиттів та поглинань, формування стратегічних альянсів, створення спільних підприємств, формування міжнародних та регіональних мереж.

Слід визнати, що існує ряд перешкод на шляху до формування українських транснаціональних структур: нестабільність економічної та політичної ситуації в державі; нерозвиненість законодавчої бази у питаннях статусу та діяльності транснаціональних корпорацій; потужна конкуренція з боку існуючих світових ТНК, які є лідерами у більшості галузей; низька конкурентоспроможність української продукції (переважно внаслідок високої енергомісткості); відсутність відповідної науково-технічної, інноваційної бази, яка б могла конкурувати з технологіями іноземних ТНК; порівняно низький рівень менеджменту; висока «тінізація» економіки; великий податковий тягар; високий рівень інфляції тощо.

Таким чином, в умовах, коли інтеграційні процеси стають невід'ємною частиною господарського життя кожної країни, необхідним елементом успішного економічного розвитку держави є активізація міжнародної економічної діяльності, поглиблення міжнародних економічних зв'язків між провідними компаніями, інтенсифікація міжнародної торгівлі. У сучасному світі саме транснаціональні корпорації активно впливають на економічне, політичне і соціально-культурне життя країн та залишаються одним з найважливіших чинників впливу розвинених держав на інші регіони.

Гридіна О. Г., аспірант.

Рада національної безпеки і оборони України,

Інститут проблем національної безпеки

ОЦІКА СТАНУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ЗАСІБ КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В умовах стрімкої глобальної інтеграції зростають не тільки взаємозв'язки між державами, але й стає більш жорсткою міжнародна конкурен-

ція, що може призводити до зіткнень та протистоянь різнопланових інтересів держав. За сучасних умов саме інформаційна безпека є однією з основних складових національної безпеки, оскільки рівень сучасних інформаційних технологій надає можливості державам послабити, або завдати значної шкоди конкурентним державам без застосування воєнної сили.

Інформаційну безпеку можна охарактеризувати стійкістю основних сфер життєдіяльності, стосовно небезпечних (дестабілізуючих, деструктивних) інформаційних впливів та загроз. При цьому інформаційна безпека набуває особливого значення в умовах глобалізації, оскільки глобалізація обумовлює виникнення певних процесів, які відкривають нові можливості та створюють спритятливі умови. Проте є процеси, які спричиняють додаткові труднощі, які виражені:

- прагненням кожної держави реалізувати та захистити власні національні інтереси, направлені на формування та накопичення національного інформаційного потенціалу в умовах глобалізації світових інформаційних процесів;
- необхідністю не лише розвивати й посилювати національний інформаційний потенціал, але й захищати від широкого спектра існуючих та потенційних інформаційних загроз;
- існуванням реальної потреби в захисті всіх суб'єктів інформаційних стосунків від можливих негативних наслідків впровадження та використання інформаційних технологій;
- наявною можливістю інформаційного тиску на країну, навіть інформаційної агресії з боку розвинутих країн світу з метою одержання односторонніх переваг в політичній, економічній, військовій та інших сферах, а також інформаційного впливу на свідомість і підсвідомість індивідів, на сім'ю, суспільство й державу, що загрожує національній безпеці країни.

Отже, глобалізація інформаційного середовища істотно впливає на суть інформаційної безпеки і всіх механізмів захисту інформації. Країнам із слаборозвинутими інформаційними технологіями важко сподіватися на інформаційне домінування у світовому інформаційному просторі, для них головне – не відстати, зберігаючи національну, інтелектуальну, культурну, мовну самобутність, швидко орієнтуючись та відповідно адаптуючись у сучасному інформаційному середовищі, а також не стати вразливим суб'єктом, щодо загроз, які несе глобалізація.

Тому глобалізаційні процеси створюють не тільки нові можливості, а й висувають нові проблеми, для вирішення яких, є потреба постійного моніторингу та оцінки стану інформаційної безпеки. При цьому важливого значення набуває оцінка стану зовнішнього та внутрішнього інформаційного середовища, як основних складових інформаційної безпеки в цілому.

Для того, щоб повною мірою визначити стан зовнішнього та внутрішнього інформаційних середовищ, треба в комплексі оцінити вплив зовнішніх та внутрішніх загроз, сильні та слабкі сторони, а також визначити їх можливості. Універсальною системною технологією, що дає змогу оцінити ці категорії, є SWOT-аналіз.

Кінцевим результатом при раціональному проведенні SWOT-аналізу, направленою на визначення та формування загального потенціалу інформаційної безпеки України, повинні бути ефективні рішення- вироблення стратегічних та тактичних цілей, які б в кінцевому результаті допомогли фахівцям розробити таку стратегію, яка б врегулювала проблеми інформаційної безпеки, та забезпечила її ефективність.

Розробки SWOT-моделей, з врахуванням різних сценаріїв розвитку можливих ситуацій в сфері забезпечення інформаційної безпеки, можна застосовувати для:

- аналізу факторів конкурентного оточення в інформаційній сфері. На сьогодні, в рамках технології стратегічного планування SWOT-аналіз розглядається як окремий етап оцінки та структурування інформації;
- планування та реалізації стратегій забезпечення інформаційної безпеки. Цей інструментарій SWOT-аналізу дозволить визначити найбільш важливі напрямки стратегічного розвитку інформаційної безпеки України, та основних виконавців цих стратегій розвитку;
- конкурентної розвідки, що є дуже важливим фактором забезпечення інформаційної безпеки, оскільки це визначає можливості інформаційної безпеки, та попередить загрози з боку конкурентних держав. Згідно огляду (Survey of SCIP membership conducted by The Pine Ridge Group, Inc. and the T.W. Powell Company, 1998) SWOT-аналіз широко застосовується в різноманітних сферах при конкурентній розвідці. В 55,2% випадків застосування конкурентної розвідки був використан SWOT-аналіз для вивчення розвідувальної інформації про конкурентів.

Таким чином, поняття інформаційної безпеки в умовах глобалізації має важливе значення для економічної безпеки держави, що вимагає розробки і впровадження стратегічних проектів за інформаційним середовищем.